

Democratie
besluitvorming

Technologie
Digitalisering

Financieel

Mens / Sociaal

Duurzaamheid
Circulariteit

Lokaal vs. centrale besluitvorming: samenwerking in coöperaties

Bron: Rawpixel

Lokaal vs. centrale besluitvorming: samenwerking in coöperaties

Samenvatting; De politieke besluitvorming is de laatste 100 jaar eigenlijk nauwelijks veranderd. Tegelijkertijd krijgen technologiebedrijven door middel van social media, big data en artificial intelligence steeds meer macht. Bedrijven als Facebook bepalen zelf welke informatie ze tonen en passen zelfcensuur toe zonder dat de bestuurders van deze bedrijven democratisch zijn gekozen. Daarnaast biedt de technologie ook kansen voor bepaalde regeringen om hun inwoners beter in de gaten te houden. Gelukkig zijn er nu ook internationale voorbeelden van de manier waarop technologie kan helpen om besluitvorming en de politiek een nieuwe toekomst te geven.

Relevantie

Besluitvorming versnellen door een coöperatieve aanpak: in 2030 kan dit de normaalste zaak van de wereld zijn. Er zijn nu al succesvolle voorbeelden zoals energiecoöperaties in Denemarken, die ook zorgen voor een grotere betrokkenheid van bewoners.

Achtergrond

Het is de laatste jaren onrustig in het politieke landschap. Van de wereldwijde coronacrisis, gele hesjes in Frankrijk, Brexit in de UK tot de regering Trump in Amerika: ze zorgen ervoor dat mensen scherper tegenover elkaar staan. Dat komt onder meer doordat technologische veranderingen steeds sneller gaan. Bedrijven en mensen die op tijd en met voldoende kapitaal hebben geïnvesteerd in technologie, hebben een belangrijke voorsprong. Maar er zijn ook hele groepen mensen die juist door de toenemende digitalisering en automatisering aan de kant komen te staan zoals fabrieksarbeiders, kantoormedewerkers. Hun vaak saaie en eentonige werk is overgenomen door machines.

Politieke besluitvorming heeft zich bij deze ontwikkelingen niet of nauwelijks aangesloten. Die verschilt vrijwel niet van die van 50 of 100 jaar geleden, toen er van digitalisering nog geen sprake was. Het World Economic Forum (WEF) publiceerde in november 2019 een verkenning met aanbevelingen voor de manier waarop overheden met de belangrijkste uitdagingen kunnen omgaan. Daarnaast zijn er internationale voorbeelden van samenwerkingen waar technologie juist wordt ingezet om saamhorigheid te vergroten en besluitvorming te vereenvoudigen.

Uitdagingen

Economische groei op langere termijn hangt grotendeels af van de mogelijkheid van een economie om de productiviteit te verhogen. Het rapport van het WEF laat zien dat de economische groei de komende 40 jaar voor 80 tot 90% zal afhangen van productiviteitsstijgingen. Tegelijkertijd ontstaat er een grote kloof tussen een aantal technologische hoogvliegers en de rest van het bedrijfsleven.

De verklaring voor deze kloof ligt grotendeels in technologie. Doordat de kennis in handen is van de grotere bedrijven bouwen juist deze voorlopers nog meer voorsprong op.

Actie

Het rapport van het WEF geeft een aantal aanknopingspunten om innovatie in de breedte te stimuleren:

1. Ondersteunen van scale-up of baanbrekende innovatie;
2. MKB'ers helpen om de potentie van digitalisering te begrijpen en impact op hun bedrijf te bepalen;
3. Nieuwe intermediairs opzetten op het gebied van kennisdeling;
4. Nieuwe digitale clusters stimuleren;
5. Wetenschappelijk onderzoek meer

Democratie Besluitvorming

- publiek toegankelijk maken;
- 6. Nieuwe, toekomstbestendige regulering opzetten die voorspelbaarheid en flexibiliteit stimuleren.

Het WEF-rapport geeft diverse voorbeelden. Een belangrijke schakel is de overheid. Die moet vooral flexibeler van opzet zijn, oog hebben voor de ongelijkheid die technologie met zich mee brengt en vooral zorgen dat ze op een agile (letterlijk: wendbare) manier technologie inzet om die ongelijkheid weg te nemen.

In het rapport Agile Cities geeft het WEF een aantal voorbeelden van een agile overheid die beter past bij een "Industry 4.0 wereld". Enkele aanbevelingen uit het rapport:

- Maak voor vernieuwing van een stad of gemeente gebruik van platformen waar stakeholders uit verschillende groepen bij elkaar komen om gezamenlijk nieuwe ontwerpen te bedenken en te implementeren;
- Stimuleer innovatie op uiteenlopende gebieden en vooral van onderaf;
- Formuleer beleid en regels voor zogeheten "disruptieve technologieën" (die nieuwe markten, processen of vakgebieden creëren en op termijn andere vervangen) en richt budgetten flexibel in zodat snel op deze nieuwe technologieën kan worden ingespeeld.

Resultaat

Een voorbeeld van wat overheden kunnen doen om meer agile te worden is het Climate Adapt-programma in Denemarken. De overheid koos daar voor een open aanpak met uitgebreide betrokkenheid van verschillende stakeholders. Het toepassen van een "sneeuwbal-model" - aan iedere groep van geïnterviewde stakeholders werd gevraagd of ze nog andere contacten konden aanbevelen - leverde ruim 200 verschillende stakeholders op uit de industrie, huiseigenaren, verzekeringsbedrijven, designers en lokale overheden. Ze namen deel aan workshops om samen te werken aan een strategie voor klimaat aanpassing. Deze opzet zorgde ervoor dat de overheid nieuwe ideeën

snel kon toetsen in een hele diverse groep van stakeholders. Hierdoor werden oplossingen robuuster en namen verschillende stakeholders ook het eigenaarschap op zich om bepaalde oplossingen zelf te ontwikkelen.

Deze coöperatieve gedachte is echt al lange tijd ingebed in de Deense cultuur. Het heeft er bijvoorbeeld ook voor gezorgd dat de ontwikkeling van warmtenetten een grote vlucht heeft genomen. Garantstelling vanuit de overheid in combinatie met bottom-up initiatieven van bewoners creëert direct veel draagvlak voor duurzame initiatieven zoals deze warmtenetten. Inmiddels is meer dan tweederde van de Deense huishoudens aangesloten op een warmtenet en is de omschakeling naar volledig duurzaam voor deze warmtenetten een stuk eenvoudiger geworden.

Impact

Het betrekken van diverse groepen stakeholders is een belangrijk onderwerp voor lokale en nationale overheden. De protesten op het Malieveld in 2019 en de gele hesjes in Frankrijk laten zien dat mensen zich snel massaal kunnen verenigen om hun mening te

Democratie Besluitvorming

te laten horen. En blijkbaar zien zij hun mening niet vertegenwoordigd door de traditionele volksvertegenwoordigers. Deze nieuwe bewegingen gebruiken sociale media om zich te uiten.

Daarnaast is er een groeiende belangstelling om de belangen van toekomstige generaties te borgen in nieuwe wetgeving en regulering. Zo zijn er inmiddels diverse voorbeelden van een nieuwe generatie parlementen of ombudsmannen die ook de bevoegdheid hebben wetten te toetsen op houdbaarheid voor komende 30 jaar. Uit de voorbeelden in Denemarken blijkt dat een meer coöperatieve vorm van samenwerkingen in de publieke ruimte ook kan helpen voor meer draagvlak.

En nu?

De Deense aanpak van het energieprobleem is een goed voorbeeld van een coöperatieve aanpak die kan helpen om een voorsprong te pakken. Van de ruim 400 warmtenetten in Denemarken zijn er meer dan 300 in handen van groepen bewoners die samen energie opwekken en gebruiken. Het draagvlak om dit op een goedkope en duurzame manier te doen is enorm. Met de toenemende digitalisering is het gemakkelijker om mensen bij elkaar te brengen en hun mening te horen.

Links

- Warmtenetten: duidelijke koers van Deense overheid is sleutel voor succes (deel 1)
- Lessons from Denmark: how district heating could improve energy security
- The path to emissions-free district heating in Denmark
- The Political Power of Cooperation
- Want to really change politics? Look to cooperatives
- Jamie Susskind: "Future Politics: Living Together in a World Transformed by Tech" | Talks at Google
- Jamie Susskind talks about his new book 'Future Politics' - DRUGSTORE CULTURE podcast #13
- Evergreen Cooperative Corp. shares in \$24 million grant
- Stability, participation and transparency in renewable energy policy: Lessons from Denmark and the United States
- Crowdfunding as a cooperative movement - The present and future of crowdfunding in Denmark
- Power imbalances in local vs central government
- Why we need to reinvent democracy for the long-term
- The Future of Government 2030+

Als bouwbedrijf kun je op deze ontwikkelingen inspelen:

- **Zoek proactief naar coöperatieve modellen in internationale context en probeer deze op kleine schaal agile toe te passen bij projecten;**
- **Stimuleer het participeren van inwoners en diverse stakeholders door middel van goede online platformen;**
- **Vergroot draagvlak en betrokkenheid voor het verder verduurzamen van woningen of kantoren met de coöperatieve gedachte.**

- Science and political decision-making – the Parliament of Finland's Committee for the Future
- GeoPolicy: What really drives political decision-making?
- Apps for democracy – open data and the future of politics
- Chris Wormald - The future of policy making
- Thinking about future/democracy: towards a political theory of futurity
- Technology Trends for the Future of Government
- Transforming Infrastructure: Frameworks for Bringing the Fourth Industrial Revolution to Infrastructure
- Policy Pathways for the New Economy
- Agile Governance for Creative Economy 4.0
- Agile Cities Preparing for the Fourth Industrial Revolution
- Home – Climate-ADAPT
- DISTRICT HEATING in The Danish Energy System
- DISTRICT ENERGY
- DISTRICT ENERGY IN CITIES
- The Danish Model for Organising and Financing of District Heating
- Rapport complet "District Energy in Cities: Unlocking the Potential of Energy Efficiency and Renewable Energy"

Bibliografie

- Future Politics, Jamie Susskind
- Crowdfunding as a cooperative movement – The present and future of crowdfunding in Denmark, juni 2019
- McKinsey, Smart Cities: Digital solutions for a more livable future, juni 2018
- Policy Pathways for the New Economy, Shaping Economic Policy in the Fourth Industrial Revolution, World Economic Forum, november 2019